

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **R. V.**, zast. obecným zmocněncem Mgr. D. D., proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 4. 2022, č. j. 3 A 49/2022 - 58, o návrhu na vydání předběžného opatření a ustanovení zástupce,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na vydání předběžného opatření ze dne 3. 6. 2022 **se zamítá**.
- II. Soud **ustanovuje** zástupcem žalobce pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Luďka Straku, advokáta, se sídlem Národních hrdinů 12/1, Břeclav.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví uvedeného usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla odmítnuta jeho žaloba na ochranu před nezákonným zásahem žalované, který stěžovatel spočíval v postupu žalované, kterým strhává vězňům vykonávajícím trest odnětí svobody ve Věznici Břeclav doručené finanční prostředky (důchod) v plné výši, a to v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16.

[2] V podání ze dne 3. 6. 2022, doručeném Nejvyššímu správnímu soudu dne 7. 6. 2022, stěžovatel navrhl vydání předběžného opatření, kterým bude zásah žalované do doby meritorního rozhodnutí pozastaven. Uvedl, že rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 12. 2017, č. j. 6 As 317/2017 - 38, a ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 As 396/2019 - 23, jsou v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16. S ohledem na výše uvedené stěžovatel označil kasační stížností napadené usnesení za čirý právní formalismus. Stěžovatel dále městskému soudu vytknul ignoranci skutečnosti, že Česká správa sociálního zabezpečení vězňům v rámci exekucí důchody nezabavuje celé. Upozornil, že je ve 3. stupni invalidity a může kdykoliv potřebovat léky a služby nehrazené ze zdravotního pojištění. Návrh na vydání předběžného opatření proto považuje stěžovatel za zcela oprávněný bez ohledu na další možná a nevratná poškození vyplývající z nezákonného zásahu žalované. Žalovaná konstatovala, že v posuzovaném případě vystupuje jako dlužník povinného (poddlužník), a v případě, kdy by se neřídila pravomocným exekučním příkazem, vystavovala by se riziku podání poddlužnické žaloby ze strany oprávněného.

[3] Nejvyšší správní soud po zvážení stěžovatelem předložené argumentace dospěl k závěru, že návrhu na vydání předběžného opatření nelze vyhovět.

[4] Podle § 38 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), platí, že *byl-li podán návrh na zabavení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*

[5] Předběžné opatření je výjimečným institutem, jehož účelem je zatímní úprava poměrů účastníků soudního řízení, hrozí-li pokračováním dosavadního stavu věcí nebo naopak jejich změnou vážná újma. K tomu, aby bylo možno návrhu na vydání předběžného opatření vyhovět, je především třeba v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu trvat na tom, že povinností účastníka navrhuujícího předběžné opatření je dostatečně konkrétně tvrdit hrozící vážnou újmu, resp. takovou újmu odpovídajícím způsobem osvědčit. K definici vážné újmy se Nejvyšší správní soud vyjádřil například v usnesení ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006 - 37, v němž uvedl, že *„vážnou újmu je nutno zejména rozumět takový zásah do právní sféry účastníka, (...) který představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených“.*

[6] Smyslem institutu předběžného opatření není předběžné posouzení důvodnosti podaného návrhu ve věci samé. Předběžné opatření je vydáváno v zásadě bez ohledu na důvodnost návrhu ve věci samé, podmínkou pro jeho vydání je existence bezprostředně hrozící vážné újmy (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2021, č. j. 6 Ao 2/2021 - 98). Předběžným opatřením zpravidla ani nelze dosáhnout stejného výsledku, jakého se účastník domáhá ve věci samé. Tím by totiž byla popřena zmíněná povaha tohoto institutu jako dočasného, prozatímního a naopak rozhodování o věci samé by bylo takovým předběžným opatřením předurčeno, ze své podstaty by ztratilo smysl a bylo by pouze formálním rozhodováním (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2021, č. j. 4 Ao 1/2021 - 56, a ze dne 19. 5. 2021, č. j. 7 Ao 13/2021 - 72).

[7] V posuzované věci argumentace stěžovatele uvedená v návrhu na přiznání předběžného opatření směřuje především do věci samé, a není tedy z hlediska přiznání předběžného opatření relevantní. Stěžovatelem zmíněná skutečnost, že může kdykoli potřebovat léky a služby nehrazené ze zdravotního pojištění, je hypotetická úvaha, která tudíž nemůže být důvodem pro přiznání předběžného opatření. Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na nařízení předběžného opatření výrokem I. toho usnesení zamítl jako nedůvodný.

[8] Nejvyšší správní soud se dále zabýval žádostí stěžovatele o ustanovení advokáta Mgr. Ludka Straky, kterou opakovaně vznáší ve svých podáních.

[9] Po přezkoumání návrhu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v případě stěžovatele jsou splněny zákonné podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[10] Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s., *„navrhovatelé, u něbož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.“*

[11] Podle § 36 odst. 3 věty první až třetí s. ř. s., *„účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody,*

pokračování

a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.“

[12] Z prvně citovaného ustanovení vyplývá, že stěžovateli lze ustanovit zástupce pouze tehdy, pokud jsou současně splněny dvě podmínky: 1) u stěžovatele jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[13] Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že v případě stěžovatele jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., a to vzhledem k tomu, že Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 4. 2022, č. j. 3 A 50/2022 - 4, stěžovatele v této věci zcela osvobodil od soudních poplatků. Co se týče druhé podmínky, řízení o kasační stížnosti je specifické potud, že zastoupení advokátem je podmínkou řízení o kasační stížnosti. Při posuzování návrhu účastníka na ustanovení zástupce proto není třeba se zjišťováním naplnění této druhé podmínky výše citovaného zákonného ustanovení zabývat, neboť tato potřeba se ze zákona předpokládá.

[14] Nejvyšší správní soud proto návrhu stěžovatele vyhověl a ustanovil mu pro řízení o kasační stížnosti jako zástupce Mgr. Ludka Straku, advokáta, se sídlem Národních hrdinů 12/1, Břeclav. Při výběru tohoto zástupce přihlédl Nejvyšší správní soud k návrhu stěžovatele i sídlu zástupce. Jak již totiž zdejší soud judikoval v rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2009, č. j. 7 Azs 24/2008 - 141, č. 1995/2010 Sb. NSS, *jestliže účastník řízení splňující předpoklady pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhne ustanovit svým zástupcem konkrétní osobu a zjistí-li soud, že tento návrh je opřen o rozumné a věcně oprávněné důvody, pak zpravidla takovému návrhu vyhoví.*

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Pro účely převzetí zastupování Nejvyšší správní soud zaslal ustanovenému zástupci stěžovatele společně s tímto usnesením i kasační stížnost ze dne 5. 5. 2022 včetně všech dalších podání stěžovatele ve věci a informaci o řízení.

V Brně dne 22. června 2022

JUDr. Jíří Palla v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Petra Kopáčková